

НАШ КАНДИДАТ У ПАРЛАМЕНТ

29 сакавіка ў актавай зале ўніверсітэта адбылася канферэнцыя яго працоўнага калектыву па вылучэнню кандыдата ў дэпутаты Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па Гомельскай-Цэнтральнай выбарчай акрузе №86.

З уступным словам выступіў рэктар член-карэспандэнт АНБ, прафесар Л.А.Шамяткоў. Ён адзначыў важнасць для ўніверсітэта наяўнасці сваіх дэпутатаў у Саветах усіх узроўняў і асабліва ў парламенце.

Старшынёй канферэнцыі выбіраецца загадчык кафедры фізвыхавання дацэнт В.А.Каляда, сакратаром -- загадчыца лабараторый эканамічнага факультэта М.У.Ігнатава. З асноўнымі артыкуламі Зако-

на аб выбарах у Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь прысутных азнаёміў В.А.Каляда.

Да мікрафона зноў падыходзіць Л.А.Шамяткоў. Ён гаворыць аб тым крытычным стане, у якім апынулася адукацыя за апошнія гады. Аднак цяперашні Вярхоўны Савет па сутнасці нічога не зробіць, каб выправіць становішча. Нават не выконваецца прыняты ім Закон аб адукацыі. Таму неабходна, каб у Вярхоўны Савет новага склікання былі выбраны дэпутатамі найбольш кампетэнтныя ў сваёй справе людзі, якія ўмеюць не толькі абяцаць і красамоўна гаварыць, а паспяхова вырашаць самыя складаныя задачы. У гэтым сэнсе добрымі якасцямі валодае прарэктар па вучэбнай рабоце кандыдат

філалагічных навук, дацэнт М.М.Воінаў, якога Леанід Аляксандравіч прапанаваў вылучыць кандыдатам на выбранне ў парламент, пераканаўча абгрунтаваў свой выбар.

На канферэнцыі выступіў М.М.Воінаў. Выказаўшы ўдзячнасць за давер"е, ён засяродзіў увагу на праблемах, якія патрабуюць неадкладнага вырашэння і на якіх сканцэнтруе свае намаганні, калі стане дэпутатам парламента. Мікола Мікалаевіч даў вычарпальныя адказы на зададзеныя пытанні.

Пераважнай большасцю галасоў дэлегатаў канферэнцыі М.М.Воінаў вылучаны кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад працоўнага калектыву нашага ўніверсітэта.

ГАЗЕТА ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАўНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ ФРАНЦЫСКА СКАРЫНЫ

ГОМЕЛЬСКИ УНИВЕРСИТЕТ

№ 6(888)

АўТОРАК, 4 красавіка 1995 г.

Газета заснавана ў верасні 1969 года

Выходзіць два разы ў месяц

Цана дагаворная

ПА ВОСТРЫХ ПРАБЛЕМАХ ВЫШЭЙШАЙ ШКОЛЫ

Савет Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі правёў 17 сакавіка сустрэчу-нараду старшын прафсаюзных камітэтаў супрацоўнікаў рэктараў вышэйшых навучальных устаноў з удзелам прадстаўнікоў Адміністрацыі Прэзідэнта, Вярхоўнага Савета і Кабінета Міністраў Рэспублікі Беларусь. Ад нашага ўніверсітэта ў ёй прынялі ўдзел рэктар член-карэспандэнт АНБ Л.А.Шамяткоў, які выступіў пры абмеркаванні разглядаемых пытанняў /чытайце на 2-й старонцы газеты / і старшыня прафкома Г.І.Варатніцкі.

На сустрэчы вялася прынцыповая размова аб аплаце працы работнікаў вышэйшай школы, матэрыяльна-тэхнічнага забеспячэння ВНУ, фінансавання вузаўскай навукі і паляпшэння сацыяльна-бытавых умоў работнікаў гэтай сферы.

На сустрэчы-нарадзе прыняты зварот да Прэзідэнта, Вярхоўнага Савета і Кабінета Міністраў Рэспублікі Беларусь па распрацоўцы дзяржаўнай праграмы перспектываў развіцця вышэйшай школы рэспублікі, забеспячэнні выканання Закона аб адукацыі ў Беларусі, устанаўленні новай сістэмы аплаты працы, мэтавым выдзяленні асігнаванняў на развіццё і аднаўленне матэрыяльна-тэхнічнай базы ВНУ і некаторых іншых праблемах, якія патрабуюць неадкладнага вырашэння.

СЛОВЫ ПРАўДЫ АБ ВАЙНЕ

Набліжаецца знамянальная дата -- 50-годдзе Перамогі савецкага народа ў Вялікай Айчыннай вайне. Разгром фашызму Савецкай Арміяй, збаўленне народаў Еўропы ад карычнёвай чумы -- гістарычны, неабвержны факт. Аднак у апошні час усё часцей можна пачуць суб'ектыўныя ацэнкі, у якіх карэнным чынам пераглядаецца роля былога Савецкага Саюза, яго народаў у другой сусветнай вайне. Асабліва гэта трывожыць яе ветэранаў, якія, ахвяруючы сваім жыццём, адстаялі свабоду і незалежнасць сваёй Радзімы. Горка і крыўдна ім чуць галасы, якія абвяргаюць гістарычныя ўрокі і факты, імкнуцца перакроіць іх на свой лад. Аб гэтым, у прыватнасці, ішла размова на навукова-практычнай канферэнцыі, прысвечанай 50-годдзю Вялікай Перамогі, якую правёў на мінулым тыдні Гомельскі гарадскі савет арганізацыі ветэранаў Рэспублікі Беларусь сумесна з нашым ўніверсітэтам.

У актавай зале сабраліся ветэраны Вялікай Айчыннай вайны, на грудзях у іх -- шматлікія

ўзнагароды за баявыя подзвігі. На сустрэчу з імі прыйшлі студэнты ГДУ, каб пачуць суровую і горкую праўду аб вайне, як кажуць, з першых вуснаў. Ветэранаў вітаў рэктар ГДУ прафесар Л.А.Шамяткоў. Удзельнікамі канферэнцыі былі заслуханы тры даклады: старшыні гарадскога савета арганізацыі ветэранаў, палкоўніка ў адстаўцы В.Ц.Булгакава "Рашаючы ўклад Савецкага Саюза ў перамогу над фашысцкай Германіяй у другой сусветнай вайне", доктара педагагічных навук прафесара, Героя Сацыялістычнай Працы М.А.Дзмітрыева "Гераічныя дзеянні партызан і падпольшчыкаў у тыле ворага -- яркае праяўленне патрыятызму", ветэрана, падпалкоўніка ў адстаўцы В.В.Крывіча "Фальсіфікацыя гісторыі другой сусветнай вайны".

Студэнцкай моладзі цікава і карысна было паслухаць гэтыя грунтоўныя выступленні, пабудаваныя на гістарычных фактах і аб'ектыўных ацэнках, каб не ўкараняліся ў іх свядомасць пачуцці нігілізму і бездухоўнасці.

(Наш кар.)

НА САВЕЦЕ УНІВЕРСІТЭТА

30 сакавіка адбылося чарговае пасяджэнне Савета ўніверсітэта. Заслухана і абмеркавана справаздача першага прарэктара прафесара М.В.Селькіна аб рабоце навукова-метадычнага савета.

З інфармацыяй аб рабоце лабараторыі ТСН па ўдасканалванню вучэбнага працэсу выступіў яе загадчык М.П.Сахно.

На конкурснай аснове абраны па кафедры англійскай мовы А.М.Чэркас -- дацэнтам, Л.Д.Акуліч -- старшым выкладчыкам; па кафедры бухліку, кантролю і АГД -- І.К.Кекіш -- дацэнтам; па кафедры фізічнага выхавання В.З.Марчанка -- старшым выкладчыкам.

ВІНШУЕМ !

Рэктарат, грамадскія арганізацыі ўніверсітэта, выкладчыкі, супрацоўнікі і студэнты матэматычнага факультэта гарача віншуюць з выпадку прысваення Атэстацыйнай калегіяй Мінадукацыі і навукі Рэспублікі Беларусь вучонага звання прафесар-доктару фізіка-матэматычных навук з кафедры вышэйшай матэматыкі **МАЛІНКОўСКАМУ** Юрыю Уладзіміравічу і доктару тэхнічных навук з кафедры вылічальнай матэматыкі і праграмавання **МАЖАРОўСКАМУ** Валянціну Васільевічу.

АБРАНЫ АКАДЭМІКАМ

У апошняй дэкадзе сакавіка на працягу двух дзён праходзіў гадавы сход Акадэміі навук Рэспублікі Беларусь. Падведзены вынікі работы ўсіх яе падраздзяленняў за справаздачны перыяд. Вялася зацікаўленая размова, як выжыць і развівацца далей айчыннай навукі ў сучасных крызісных умовах.

На сходзе ў склад АНБ выбраны акадэмікі і члены-карэспандэнты былых акадэміі СССР.

Правадзейным членам Акадэміі навук Беларусі абраны доктар педагагічных навук, прафесар, загадчык кафедры педагогікі нашага ўніверсітэта, акадэмік былой Акадэміі педнавук СССР Іван Фёдаравіч Харламаў. З гэтай нагоды яго гарача віншуюць рэктарат, выкладчыкі, супрацоўнікі, студэнты і рэдакцыя нашай газеты.

ДА 50 - ГОДДЗЯ ВЯЛІКАЙ ПЕРАМОГІ

ДОЎГІЯ ДНІ ГЕРАІЗМУ

Па планах пры нападзе на Савецкі Саюз фашысцкая кліка планавала расчлениць яго і ліквідаваць. На тэрыторыі СССР прадугледжвалася ўтварыць чатыры рэйхкамісарыяты -- германскія правінцыі. У жудасную задуму гітлераўцаў уваходзіла ўзарваць, затапіць і поўнасцю сцерці з твару ўваходзіла ўзарваць, затапіць і поўнасцю сцерці з твару зямлі Маскву, Ленінград, Кіеў і шэраг іншых буйных гарадоў. Нацысцкае кіраўніцтва патрабавала бялітасна анішчаць не толькі воінаў Чырвонай Арміі, але і грамадзянскае насельніцтва. Салдатам і афіцэрам вермахта ўручалі памятку, у якіх гаварылася: "...Забівай усякага рускага, савецкага, не спыняйся, калі перад табой састарэлы ці жанчына, дзяўчынка ці хлопчык, -- забівай, гэтым ты выратуеш ад смерці сябе, забяспечыш будучыню сваёй сям'і і праславішся навек".

Планам "Варбароса" прадугледжвалася нечаканае нанясенне некалькіх магутных удараў буйнымі сіламі танкавых, механізаваных войск і авіяцыйнай з мэтай раз'яднаць, акружыць і знішчыць галоўныя сілы Чырвонай Арміі, якія знаходзіліся ў заходняй частцы СССР, з наступным імклівым наступленнем у глыбіню краіны і выходам на лінію Архангельск -- Астрахань.

Нападзе агрэсара пачалося на трох накірунках: групай арміі "Поўнач" з Усходняй Прусіі на Ленінград; групай арміі "Цэнтр" з раёна Усходняй Варшавы на Мінск і далей на Маскву; групай арміі "Поўдзень" з раёна Любліна на Жытомір і Кіеў. Адначасова наносіліся ўдары з тэрыторыі Фінляндыі, Румыніі і Нарвегіі.

Найбольш моцная групоўка дзейнічала ў напрамку Мінск -- Масква. У пачатку вайны фашысты задзейнічалі 5,5 млн. салдат і афіцэраў, больш 47 тысяч гармат і мінамётаў, каля 4,3 тысячы танкаў і штурмавых гармат і да 5 тысяч самалётаў. Гэтай велізарнай навалі на пачатку баявых дзеянняў супрацьстаялі савецкія пагранічнікі заходніх ваенных акруг. Па колькасці аснашчэння і тэхнічнаму аснашчэнню яны значна ўступалі гітлераўскім захопнікам.

Ствараючы на асноўных напрамках трайнае і нават пяціразовае пераўзыходжанне, фашысцкія войскі рушылі наперад, разлічваючы на немагчымасць хуткай мабілізацыі сіл і сродкаў Савецкага Саюза на адпор агрэсору, разлічвалі на трыумфальны поход, як на Захадзе. Аднак ужо першыя сутыкненні з савецкімі войскамі засведчылі неабгрунтаванасць гэтых спадзяванняў. Наступленне захопнікаў на нашай зямлі аплачвалася дарагой цаной. Вораг нес такія страты, якіх не ведаў раней за ўсё час сваіх баявых дзеянняў.

Яркай старонкай увайшлі ў гісторыю вайны абарона Брэсцкай крэпасці, Мінска і Кіева, Адэсы і Севастопалі, Смаленска і Тулы. Выключную стойкасць і мужнасць прадэманстравалі воіны і жыхары блакаднага Ленінграда. Англіійская газета "Іўнінг стандарт" пісала: "Наўрад ці можна знайсці што-небудзь падобнае супраціўленню Ленінграда, які а'явіўся ўзорам чалавечага трыумфу сярод наймаверных выпрабаванняў."

На пачатку вайны страты савецкіх войск былі велізарнымі. З чэрвеня па снежань 1941 года Чырвоная Армія і Ваенна-Марскі флот не далічыліся 3 млн. 138 тысяч чалавек. Пераважная большасць з іх былі забітымі, многія скапалі ад ран, некаторыя прапалі без вестак. Шмат воінаў трапіла ў палон, выбыла са строю па раненнях, кантужанню, захворваннях.

Для арганізацыі адпору захопнікам давалася прыкладзі максімум намаганняў. Праграму надзвычайных мер утрымлівалі Дырэктывы СНК СССР і ЦК ВКП/б/ ад 29 чэрвеня 1941 г. "Усё для фронту, усё для перамогі!" -- такой была яе галоўная ідэя. Уся паўната ўлады ў краіне была

сканцэнтравана ў Дзяржаўным камітэце абароны і Стаўцы Вярхоўнага Галоўнакамандавання.

Стаўка ВГК, камандаванне франтоў, военачальнікі і камандзіры розных ступеняў вучыліся мастацтву вядзення вайны ў крайне складанай абстаноўцы, дапускаючы іншы раз непазбежныя памылкі.

З кожным месяцам супраціўленне савецкіх войск умацавалася. У ходзе абарончых баёў Чырвонай Арміі гітлераўцам наносіліся адчувальныя страты. Гэта дазволіла ў снежні 1941 года пад Масквой спыніць падступ акупантаў і перайсці ў рашучае наступленне. Праз параўнаўча кароткі час група арміі "Цэнтр" была адкінута на Захад на 150-400 км.

Правал бліц-крыга, разгром гітлераўцаў пад Масквой паклалі пачатак карэннаму пералому ў вайне. Аднак стратэгічная ініцыятыва была вырвана ў вермахта толькі часова. Летам 1942 г. вораг сканцэнтраванымі асноўнымі намаганнямі на паўднёвым крыле фронту, зрабіў спробу захапіць Каўказ, Дон, Ніжняю Волгу, Кубань. Разгарнулася непараўнальная па сваіх маштабах Сталінградская бітва, якая працягвалася з 17 ліпеня 1942 г. па 2 лютага 1943 г. У гэты перыяд на савецка-германскім фронце былі сканцэнтраваны максімальныя сілы праціўніка. Яны налічвалі 266 дывізіяў /звыш 6,2 млн. чалавек/.

У контрастнае наступленне пад Сталінградам фашыстам быў нанесены сакрушальны ўдар. Агульныя іх страты склалі прыкладна паўтара мільёна чалавек. Гэта перамога Чырвонай Арміі ўнесла рашучы ўклад у развіццё карэннага пералому ў вайне, перашкодзіла выступленню супраць СССР Турцыі і Японіі, аказала вялікі ўплыў на агульнае змяненне ваенна-палітычнага становішча ў свеце на карысць антыгітлераўскай кааліцыі, з'явілася магутным стымулам росту руху Супраціўлення захопнікам у Еўропе і Азіі. Перамога пад Сталінградам, -- пісаў вядомы англійскі гісторык Д.Эрыксан, -- працуючы, як магутны рэактар, уздзейнічала на ўсе наступныя падзеі і на Усходнім фронце, і ў цэлым".

Ужо з сакавіка 1943 г. Стаўка ВГК пачынае працаваць над планам імклівага наступлення, задача якога заключалася ў тым, каб разграміць асноўныя сілы групы арміі "Поўдзень" і "Цэнтр", зламаць варожую абарону ад Смаленска да Чорнага мора. Гэты план ажыццявіўся ў велізарнай бітве на Арлоўска-Курскай дузе. Вермахт страціў пад Курскам 30 адборных дывізіяў, звыш 500 тысяч салдат і афіцэраў. Суадносны сіл на фронце змяніліся на карысць Чырвонай Арміі, што дазволіла ёй разгарнуць агульнае стратэгічнае наступленне.

Перамогі пад Курскам, а затым у бітве за Днепр завяршылі карэнны пералом у Вялікай Айчыннай вайне.

Да пачатку 1944 года перад нашымі войскамі стаяла задача завяршэння выгнання фашысцкіх акупантаў з савецкай зямлі, аказання дапамогі народам Еўропы ў вызваленні ад фашысцкага ярма. І яна была паспяхова выканана. Пэўную дапамогу ў гэтым аказалі і нашы саюзнікі.

25 красавіка 1945 г. савецкія войскі акружылі групоўку праціўніка, які замацаваўся ў Берліне. А на світанні 1 мая над рэйхстагам запалымнеў Сцяг Перамогі. 2 мая нямецкі гарнізон Берліна капітуляваў.

9 мая савецкія войскі вызвалілі Прагу. Гэтай аперацыяй вайна ў Еўропе завяршылася. Прыйшла доўгачаканая радасная Перамога. Перамога, 50-гадовы юбілей якой мы хутка будзем адзначаць як самае вялікае свята.

І.ЭСМАНТОВІЧ,
кандыдат гістарычных навук,
дацэнт кафедры гісторыі Беларусі.

У былыя часы выпускнікі ГДУ, як зрэшты і ўсіх вышэйшых навучальных устаноў, чакалі размеркавання на працу з асаблівым хваляваннем. Куды закіне іх лёс, залежыла ад колькасці набраных імі балаў за ўсе гады вучобы. Хто атрымліваў найбольшую іх колькасць, меў шанец выбраць з прапанованых месцаў будучай працы лепшае -- і ў плане геаграфіі, і забяспечанасці жыллем. Кожнаму выпускніку гарантавалася работа, і ў яго не было пачуцця няўпэўненасці ў заўтрашнім дні.

Змены ў нашым грамадстве, якія адбыліся ў апошнія гады, на жаль, гэтак пачуццё няўпэўненасці і нават разгубленасці маладога чалавека з дыпламам ужо зрабілі пастаяннымі. Сёння спецыяліст з вышэйшай адукацыяй застаецца незапатрабаваным для грамадства. Спад вытворчасці ў краіне,

закрываюцца прадпрыемстваў, а з імі і скарачэнне рабочых месцаў не пакідаюць шанцаў для працаўладкавання маладога спецыяліста. Таму пры

Цяпер, як кажуць, кожны выжывае сам, як можа. Таму многія юнакі і дзяўчаты самастойна імкнуліся да размеркавання адшукаць сабе

факультэта знойдуць прымяненне сваім ведам у Гомельскай філіяле НДІ радыяцыйнай медыцыны, анкалагічным дыспансерам.

Некаторыя лепшыя выпускнікі застануцца працаваць на кафедрах ГДУ.

Менш праблем з выпускнікамі педагогічных патокаў. Настаўнікі пакуль што школам патрэбны. Пытанне толькі ў тым, дзе гэтыя школы знаходзяцца -- у чыстай ці забруджанай радыяцыйнай зонах. У апошнім выпадку згода паехаць у тыя ж Нароўлю, Брагін многія выпускнікі не давалі, палічыўшы за лепшае застацца без работы, але ўсё ж у Гомелі.

703 маладыя спецыялісты атрымаюць сёлета дыпламы аб заканчэнні ГДУ. І вельмі шкада, што многія з іх застаюцца на раздарожжы...

Т.НИКАЛАЕВА.

НА РАЗДАРОЖЖЫ...

Адбылося размеркаванне выпускнікоў універсітэта.

размеркаванні ён атрымлівае "свабодны" дыплом і становіцца патэнцыяльным кліентам "біржы працы". Так было для выпускнікоў многіх вытворчых спецыяльнасцей нашага універсітэта ў мінулым годзе, кардынальна не змянілася сітуацыя і сёлета. Многія з тых студэнтаў, што вучыліся на вытворчых патоках, пакуль застаюцца без месца працы.

Часцей за ўсё -- гэта вытворча-камерцыйныя фірмы, прыватныя прадпрыемствы, таварыствы з абмежаванай адказнасцю. Далі ўсяго па некалькі заявак на маладых спецыялістаў такія буйныя прадпрыемствы г.Гомеля, як заводы пускавых рухавікоў і станкабудаўнічы. Вакансіі на іх запіўняць матэматыкі, некаторыя выпускнікі фізічнага

старонкі гісторыі

"КНІГІ - РЭКІ, НАПАЎНЯЮЧЫЯ СУСВЕТ"

Першакласнікі, якія вучацца грамаце па-беларуску, з цікавасцю разглядаюць яго прапрадзёда -- масіўны, даволі патрапаны фаліант. "Буквар" -- адна з рэдкіх работ беларускага першадрукара Спірыдона Собаля, прадаўжальніка спраў Івана Фёдарова і Францыска Скарыны.

Выглядам сваім кніга можа ганарыцца, быццам воін баявымі ранами. Адразу відаць, не стаяла ў доме некрантаў, а бясконца пераходзіла з рук у рукі, "давала дзецям малым пачаток всякое доброе науки, дарослым помножение в науце." І хоць тры з паловай стагоддзі раздзяляюць Буквар стары і цяперашні, а як шмат у іх агульнага! Як і сёння, там прапаноўвалася спачатку запомніць літары, а потым злучыць іх у склады, словы. Авалодваючы сказамі, знакамі прыпынку, вучыўся чалавек чытаць маленькія апавяданні. Але можна паспачуваць вучням мінулых стагоддзяў. Літараў тады было не 32, а 44. І запомніць іх не так проста. Тое, што сёння проста "в" было тады "веди", тое, што "г" -- "глаголь", тое, што "д" -- "добро", тое, што "ж" -- "живёте", а "з" -- "земля". Паспрабуйце вымавіць без запінкі сорак чатыры словы, не забыўшы знакі "ижница" і "фита".

Мы ўдзячны ўсім стваральнікам буквароў. Але тым, чые фігуры ледзь вырысоўваюцца з-за даўнасці часу -- удзячнасць асабліва.

У растрыгі - манаха ў Магілёве

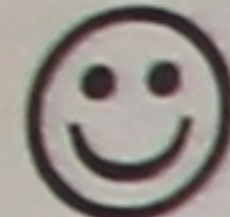
вучыўся Собаль грамаце. І той расказваў хлопчыку ўсякія гісторыі, якія перапісваў з тоўстай кнігі для багатага баярына. Героямі іх былі рыбакі, маракі, скамарохі і нават распусніцы, а не волаты і ўгоднікі, якія выклікаюць баязлівую пашану. Намнога пазней, разгарнуўшы кнігу візантыйскага вучонага Мосха "Луг духоўны", сустрэў ён на яе старонках усё пачуе ў дзяцінстве. Захацелася, каб і ў прасталюдзінаў, такіх, які ён сам, таксама быў духоўны пажытак. Летам 1629 года Спірыдон Собаль ўзяўся за стварэнне "Лимонаря". У Магілёве, дзе гаспадарнічалі не лепшыя прадстаўнікі Рэчы Паспалітай, за такую кнігу можна было галаву страціць. І ён едзе ў Кіеў, просіць дазволу ў архімандрыта надрукаваць яе ў друкарні Пячэрскай лаўры. Той дае згоду, аб чым будзе доўга шкадаваць. Бо "Лимонарь" Собаль быў разлічаны на чытанне не з амвона царквы, а дома. А калі ж да Бога пачне звяртацца народ папросту, як тут быць спакойным вышэйшаму кіраўніку царквы? Ды і новая кніга з усёй відавочнасцю паказала, што ў друкарню Пячэрскай лаўры знайшоўся сур'ёзны канкурэнт. Нездарма сам Іван Фёдарав падарыў Собалю плашку-канцоўку ў знак прызнання "майстэрства беларуска". Пакуль прыглядаліся царкоўнікі да Собаля, выпускае ён у свет "Апостал". Пагрэчаску гэта пасланец. "Апостал" прынёс яму і славу, і ганенне. На шчасце, зямляк,

багаты шляхціч Багдан Сцяпкевіч, адкрывае ў Куцеіна пад Оршай манастыр і прапануе перабрацца туды, абсталяваць там друкарню. Вось тут на беразе Дняпра шчасліва зліпіўся ў Собалю друкар і настаўнік. Будзе ён вучыць простых дзяцей грамаце і сутыкнецца з тым, што "Псалтырь" Скарыны стаў рэдкасцю -- бо стагоддзе таму назад друкаваўся. "Азбука" Фёдарова таксама не аднаму пакаленню служыць. Вельмі своечасова была б цяпер новая кніжка пачатку граматы.

"Буквар" зрабіў яго славутым на ўсю Русь. У гады вайны паміж Польшчай і Расіяй выратуе друкарню Собалю манастыр пад Ноўгарадам, а затым перадаць яе ў галоўную друкарню Расійскай дзяржавы -- Друкарскі двор. Як марыў калісьці працаваць тут беларусец з Магілёва. Але не даруючы нікому славы, архімандрыт Кіеўскі раптам выявіць у "Лимонаре", "ересь и непотребство" і аўтара не пускаць у Маскву.

Сваё жыццё ён закончыць простым манахам. Ніхто так і не пацікавіцца, куды дзеўся "Магілёвец" Спірыдон Собаль, хоць яшчэ вельмі доўга не адно пакаленне будзе вучыцца па яго "Буквару" і захапляцца поўнымі сакавітага народнага гумару апавяданнямі з "Лимонаря".

С.ЖАГОРАЎ,
ст. выкладчык кафедры
"Правазнаўства" гісторыка-юрыдычнага факультэта.

І ЗНОЎ СВЯТА ПРАЙШОЎ ЧАРГОВЫ, ЮБІЛЕЙНЫ В КОНКУРС "МІСТЭР УНІВЕРСИТЭТА"

Ён складаўся з пяці міні-конкурсаў, кожны з якіх традыцыйна адзначалі два члены журы. На падрыхтоўку кожнага задання ўдзельнікам давалася 7-12 мінут, у час якіх зала, калі не назірала за гэтай падрыхтоўкай, атрымлівала задавальненне ад выступленняў гэтра танца пад кіраўніцтвам В.Буранковай, СТЭМа ГДУ, І.Юрашкевіч, а таксама ад прагляду калекцыі адзення эксперыментальных лабараторый фабрык індпашыву адзення "Элегант" і "Гомельстрыкатажбыт".

Сам конкурс пачаўся не зусім звычайна: вядучы запрасіў на сцэну не саміх канкурсантаў, а містэраў ГДУ папярэдніх гадоў, з блашавення якіх і пачалося цікавае відовішча -- Лёліка Каструлькіна /1990 г., фізічны факультэт/, Аляксея Аўсеенку /1992 г., матфак/, Андрэя Сьцько /1994 г., гісторыка-юрыдычны факультэт/. На жаль, не змог прыняць удзел у гэтым конкурсе "Містэр універсітэта-91" Алег Марозаў з геолога-геаграфічнага факультэта.

А саіскальнікамі тытула "Містэр універсітэта-95" сёлета сталі: Віктар Калмагораў /геолога-геаграфічны ф-т/, Ігар Блізнец /матфак/, Вячаслаў Дарошчанка /біяфак/, Іван Прысяжны /гісторыка-юрыдычны факультэт/, Андрэй Яўсеенка /эканомфак/, Аляксандр Марчанка /фізічны факультэт/, Аляксандр Якушэнка /філалагічны факультэт/.

У час першага, літаратурнага конкурсу юнакам было прапанавана напісаць казку. Усе напісалі яе не так ужо і дрэнна, але, на жаль, кожны наступны ўдзельнік пачынаў усё спачатку, нават не спрабуючы прадоўжыць ідэю папярэдняга, што і было адзначана членамі журы -- выкладчыкамі кафедры рускай літаратуры І.І.Марозавай і Н.А.Драбшэўскай. Пераможцам гэтага конкурсу яны прызналі Івана Прысяжнага за яго ўрывац казкі пра Кашчэя і Іллю Мурамца. Па словах журы, ён быў прызнаны "майстрам стылізацыі і пра-дэманстраваў цудоўнае веданне казак".

На наступным конкурсе -- гаспадарчым -- прэтэндэнтам неабходна было аформіць страву з самых разнастайных фруктаў. Членам журы А.В.Лысянкову і В.Драпезе было вельмі нялёгка аддаць каму-небудзь перавагу, бо ўсе рабаты праявілі вялікую выдумку і хуткасць увасаблення сваёй задумкі. У рэшце рэшт выбар быў зроблены, і пераможцам стаў Андрэй Яўсеенка, які стварыў кулінарны шэдэўр пад назвай "Карона Азіі".

Традыцыйны тэатральны конкурс, які даваўся як дамашняе заданне, сёле-

та быў звязаны з рэкламай. Юнакам трэба было пераўтварыць вядомыя ўсім нам па тэлебачанні рэкламы ў рэкламу ГДУ пасля праведзенай на сцэне жараб"ёўкі. Найбольш цікавай рэклама атрымалася ў Вячаслава Дарошчанкі, які ўзяў за аснову кадры з вядомай тэлеракламы "Ні пуху, ні пер"я" і зрабіў даволі цікавую рэкламу санаторыю-прафілакторыю ГДУ. Гэта прызналі члены журы Алег Несцераў, мастацкі кіраўнік тэлекампаніі "Нірэя" і Уладзімір

Ушакоў -- аўтар і кіраўнік народнага шоу "Привет".

У чарговым конкурсе, умоўна названым "8 Сакавіка", прэтэндэнтам неабходна было выканаць фантастычнае, на мой погляд, заданне -- зрабіць вячэрні макіяж дзяўчыне, з якой ім давядзецца ісці на свецкі раут. Лепш за ўсіх удалося змяніць выгляд сваёй спадарожніцы Віктару Калмагараву, які па ацэнцы членаў журы доктаратара па касметыцы Стэлы Зайцавай і мастака-мадэльера Вольгі Смольскай прызнаны пераможцам.

Не кожнаму з канкурсантаў прадставіцца магчымасць трапіць у "Л-клуб" да Л.Ярмольніка, і таму арганізатары конкурсу вырашылі даць магчымасць юнакам паспрабаваць свае сілы ў папулярным конкурсе "І" і зачараваць гледачоў сваімі "задушэўнымі спевамі" пад інструментальную фанэраму. У ролі Ярмольніка выступіў Лёлік Каструлькіна. Стараліся ўсе, некаторыя нават спрабавалі ўвайсці ў вобраз арыгінальнага выканаўцы песні, а лепш за ўсіх з заданнем справіўся Андрэй Яўсеенка, які і быў прызнаны пераможцам членамі журы Анжэлай Эбзевай і Генадзем Вароніным -- работнікамі культурнага цэнтра ГДУ.

Вось так прайшоў гэты конкурс. Было весела і цікава. Гледачы з задавальненнем апладыравалі ўсім

удзельнікам, шмат добрых слоў было сказана ў адрас нашых спонсараў: Гомельскага філіяла "Беларусбанка", страхавой кампаніі "БелАСКО", фінансавай групы "Прыоритет", прыватнага фонда "Падтрымка і развіцця культуры" /заснавальнік С.Ярмак/, а таксама прафкома студэнтаў ГДУ.

А містэрам ГДУ-95 стаў Іван Прысяжны з гісторыка-юрыдычнага факультэта, віцэ-містэрам -- Вячаслаў Дарошчанка з біяфака.

Пасля конкурсу я, павіншаваўшы пераможцу, папрасіла яго адказаць на некалькі пытанняў:

-- *Іван, чаму ты вырашыў прымаць удзел у конкурсе?*

-- Паколькі наш факультэт ужо не першы год знаходзіцца ў авангардзе культурнага жыцця універсітэта /перамогі на конкурсах "Ану, першакурснік!" -- 91, 93, 94, "Містэр універсітэта-94"/, мне захацелася прадоўжыць гэту добрую традыцыю.

-- *А як ты рыхтаваўся да яго?*

-- Ніякай асаблівай падрыхтоўкі не было, таму што быў загалова вядомы адзін конкурс -- рэкламны, у выніку чаго мне давялося правесці каля відэамагнітафона гадзін 12, каб прыдумаць сем варыянтаў агучвання гэтых ролікаў.

-- *Ці былі для цябе нечаканасці ў конкурсе, напрыклад, "8 Сакавіка", у якім табе давялося выступіць у незвычайнай ролі візажыста?*

-- Рабіць дагэтуль макіяж не даводзілася, але я часта назіраў, як гэта атрымліваецца ў маёй дамы сэрца, якая, валодаючы прыродным густам і пачуццём цудоўнага, паслужыла прыкладам для мяне ў гэтым конкурсе.

І наогул, у час усяго конкурсу было шмат нечаканасцей, ва ўсякім выпадку для ўдзельнікаў. А наколькі мне давялося з імі справіцца, сведчыць канчатковы вынік.

-- *Якія твае ўражанні аб прайшоўшым конкурсе?*

-- Усё гэта было вельмі ярка, відовішчна, часам шумна, але ў цэлым вельмі здорава. Але што было для мяне нечаканасцю і ўразіла больш за ўсё, дык гэта тое, што на кожным факультэце знайшліся хоць некалькі чалавек, якія "балелі" за мяне, хаця ў іх былі свае прадстаўнікі на сцэне. Мне гэта вельмі прыемна і хацелася б выказаць ім шчырую падзяку.

А.КАДОЛ,
студэнтка гісторыка-юрыдычнага факультэта.

На здымку: "Містэр універсітэта-95" Іван Прысяжны.
Фота У.Чысціка.

ЛІДЭР

АД АДАБРЭННЯ -- ДА РЭЗКАГА НЕПРЫНЯЦЦА

/Так ацэньваецца творчасць групы "Сектар Газа"/

замалёўкі таго самага быту, які побач з намі, але які наогул не заўважаецца многімі нашымі людзьмі. Або яны не жадаюць заўважаць гэта. Ва ўмовах нашага нацыянальнага крызісу культуры і падзення маральнасці адбываецца паўсюдная дэградацыя нораваў. У першую чаргу гэта больш моцна кранулася моладзі, як найбольш падвергнутай да негатывных змяненняў у маральным абліччы і найменш устойлівай да адмоўных уздзеянняў катэгорыі нашага народа. Падобныя з'явы -- паказчык падзення густу і першы сімптом дэградацыі. Прычым, што самае жахлівае -- паказчык масавай дэградацыі. Вось і ўзнікае ў выніку такі спецыфічны гарадок у духу Салтыкова-Шчадрына:

*Если хочется очень вам выпить,
Если хочется вам закусить,
Дома этого вам не позволяют,
Дома будут ругаться и ныть.
А на улице к вам придерутся
Представители власти родной.
Застудить также можно водью
рою глотку.
Если дело -- зимой.*

І як адзінае выйсце з такога тупіковага становішча -- "застаецца падвал". Гэтым жа спосабам вырашаюцца і многія іншыя праблемы.

Бачнасць апісанага ў вершах -- у бытавых жыццёвых праявах, папулярнасць групы ў многім абумоўлена, з аднаго боку, тым, што сюжэты для песень невычэрпныя і вечныя ў нашым быццё і грамадстве, а з другога боку -- у арыгінальнасці трактоўкі і падачы апісваемага. Само жыццё -- невычэрпная крыніца падобных сцэбавых момантаў. Вось, напрыклад,

"пікантная" сітуацыя:

*Из колхозной молодёжи
Панковал один лишь я.
Я носил штаны из кожи
И был грязный как свинья.
Меня батька бьёт ухватом,
А маманя бьёт метлой,
Потому, что на всю кату
Я "мочу" панк-рок взабой...*

Усе гэтыя шматлікія ёрнічныя сітуацыі і тэксты з сарказмам адлюстроўваюць тое, на што мы ўжо і не звяртаем увагі, да чаго мы прывыклі, што перастала здавацца жахлівым, успрымаецца звычайна-паўсядзённа, або зусім не ўспрымаецца. І нягледзячы на тое, што песні групы -- гэта бытавыя замалёўкі, гутаркі аб сацзаказе і быццё не можа. Гумар і вострая сатыра гэтай групы хутчэй канстатуючыя, чым высмейваючыя. Сваімі песнямі група запоўніла той вакуум, які склаўся за доўгія гады паміж афіцыйнай эстрадай і андэрграундам, як спецыфічным ма-

ладзёжным мастацтвам. Аўдыторыя "Сектара Газа" вялікая, песні папулярныя не толькі сярод моладзі, хаця адносіны да іх вагаюцца ад станоўчага адабрэння да рэзкага непрыняцця. І ўсё ж група гэтая дастойна ўвагі хаця б таму, што яе песні нікога не пакідаюць раўнадушнымі, таму, што яны "кранаюць" самыя розныя струны душы. А гэта і ёсць лепшае пацвярджэнне таму, што з разраду сачыняльніцтва і "забаўлялава" гэтыя песні, якія пацярпелі дастаткова моцную эвалюцыю жанру, сталі творами мастацтва, як не дзіўна гэта для некаторых гучыць. Менавіта сапраўдныя шэдэўры здольныя выклікаць у чалавека складаную гаму пачуццяў. З "Сектарам Газа" адбываецца менавіта гэта. Яшчэ доўгі час новыя песні калектыву будучы выклікаць палеміку вакол сябе.

П.БЕСЯЦКІ,
вядучы рубрыкі
"Лідэр".

ЦІКАВЫ АДПАЧЫНАК? КАЛІ ЛАСКА!

"Цэнтр адпачынку" ГДУ прымае заказы ад выкладчыкаў, супрацоўнікаў і студэнтаў на правядзенне ў памяшканні студэнцкага кафэ /вул.Песіна, 78а/ вечароў, агенчыкаў, вяселляў, банкетаў і іншых урачыстасцей. Мінімальны кошт, якаснае музычнае афармленне і ўтульная абстаноўка створаць Вам і Вашым гасцям прыемныя мінуты для адпачынку.

Тэл. для даведак: 56-64-26,
57-33-30,
57-11-17.

КОЛЬКІ КАШТУЕ "НЯВЕДААННЕ" ПРАВІЛАЎ?

Усё ніжэй сказанае адрасавана як студэнтам, так і іншым работнікам ГДУ. Няхай гэтыя нататкі не будуць для кагосьці паўторам банальнай ісціны. Як бы мы не жадалі абысціся без розных правілаў, аднак з нараджэння яны нас акаляюць. Вось таму прыклады: нельга браць гарачую патэльную голай рукой -- абпячэшся; нельга хадзіць па тонкім лёдзе -- утопішся; нельга перабягаць дарогу перад блізка ідучым транспартам -- загінеш; і г.д. Для працягу тэмы дазвольце, паважаныя чытачы, больш прадметна пагаварыць аб правілах пажарнай бяспекі або, дакладней, аб прыкладах іх ігнаравання.

Крыху статыстыкі. У 1994 годзе ў Чыгуначным раёне адбылося 248 пажараў; у агні загінулі 3 чалавекі; 5 атрымалі апёкі /адзін з іх у 38 гадоў у стане ап'янення быў дастаўлены ў рэанімацыю/; адзін чалавек загінуў праз самазапальванне; 50 чалавек, якія вінаватыя ва узнікненні пажараў, аштрафаваны; па віне п'яніц адбылося 11 пажараў; агнём знішчана 12 пабудоў і 1 адзінка тэхнікі. Поўны матэрыяльны ўрон на 1.01.95 г. склаў 62 млн.руб. У 18 выпадках узбуджаны крымінальныя справы. Выратавана на пажарах 17 чалавек, з іх -- 5 дзяцей; 8 адзінак тэхнікі; матэрыяльных каштоўнасцей на суму 4,5 млрд. руб. Як вы маглі заўважыць, пажар вельмі дарагое "задавальненне" для дзяржавы і грамадзян.

За два месяцы гэтага года адбылося 40 пажараў, 2 з іх -- па віне п'яных; адзін чалавек атрымаў апёкі і адзін загінуў. 9 чалавек, якія вінаватыя ва узнікненні пажараў, аштрафаваны; 3-м грамадзянам прад'яўлены іск у 758 тысяч рублёў. Поўны матэрыяльны ўрон -- 56 млн.руб. Знішчаны агнём 1 збудаванне і 1 адз. тэхнікі. Выратаваны на пажарах 1 дарослы чалавек і 1

дзіця; матэрыяльных каштоўнасцей -- на суму 1,5 млрд. руб. Магчыма, сухія лічбы не на кожнага дзейнічаюць пераканаўча, таму цану няведання або парушэння любых норм пажарнай бяспекі пакажам на іншых прыкладах. Так, студэнты, якія пражываюць у інтэрнаце № 4 ГДУ, памятаюць, як пажарная служба вымушана была прымаць жорсткія меры па навядзенню патрэбнага проціпажарнага стану ў будынку аж да адключэння яго ад электрасеткі. А гэта і пацёкшыя халадзільнікі, і патухшыя тэлевізары, і мноства іншых праблем. У высотным інтэрнаце БДУТ дзяржаўны пажарны нагляд прымуся адсяліць 10-14 паверхі, так як не была зманцэравана процідымавая ахова будынка.

Ужо ў гэтым годзе ў раёне аштрафавана больш за 200 чалавек. Хацелася б нагадаць, што ў новым годзе за парушэнні або невыкананне любых норм і правілаў пажарнай бяспекі, патрабаванняў дзяржпажарнага нагляду на грамадзян накладаецца штраф да 7 мінімальнага зарплат, на пасадавых асоб -- да 30 мінімальнага зарплат. Думаю, усім ёсць над чым задумацца. І яшчэ. Перш, чым брацца за нейкую справу, калі вы не ўпэўнены ў яе адпаведнасці патрабаванням пажарнай бяспекі, пракансультуйцеся з работнікамі дзяржпажарнага нагляду -- з'эканоміце на штрафе. І традыцыйна: у выпадку пажару адразу званіце па тэл. "01" і як мага больш падрабязна паведамце аб здарэнні.

С.СЫРАМЯТНІКАЎ,

ст.інжынер ГПМ АУПС Чыгуначнага раёна г.Гомеля,
капітан унутранай службы.

Спорт ЧЭМПІЯНАТ ГОРАДА ПА ТЭНІСУ

У спартыўнай зале ГДУ прайшоў зімовы чэмпіят Гомеля па тэнісу на прызы фірмы "Дзінат". У розных разрадах турніру прынялі ўдзел каля 30 тэнісістаў. Пяцёра з іх прадстаўлялі наш універсітэт. Гэта -- дэкан філалагічнага факультэта У.Еўтухоў, загадчык кафедры вышэйшай матэматыкі У.Семянчук, дацэнт кафедры тэарэтычнай фізікі В.Капшай, дацэнт кафедры гісторыі Беларусі І.Нямкевіч і студэнт 1 курса эканамічнага факультэта С.Капшай.

Асабліва ўпартай была барацьба ў адзіночным разрадзе. Першыя тры месцы занялі самыя маладыя ўдзельнікі турніру -- школьнікі Ю.Бялькоў, А.Сматрыцкі, Д.Пальчуноў. Гэтыя рабаты маюць намер стаць абітурыентамі нашага універсітэта.

Лепшым з універсітэцкіх удзельнікаў стаў В.Капшай, які падзяліў са студэнтам політэхнічнага інстытута П.Быкоўскім 5-6 месцы. У.Еўтухоў і У.Семянчук увайшлі

ў лік 16-ці мацнейшых, а затым уступілі больш маладым сапернікам.

Больш удалым было выступленне універсітэцкіх тэнісістаў у парным разрадзе. Пара У.Еўтухоў -- У.Семянчук заняла чацвёртае месца, а В.Капшай /у пары са А.Сматрыцкім/ стаў чэмпіёнам горада.

Завяршылася першынство горада парным турнірам ветэранаў /сумарны ўзрост пары -- не менш 85 гадоў/. Тут першынствавала пара, у складзе якой выступалі рэктар політэхнічнага інстытута А.Шагінян і дацэнт кафедры тэарэтычнай фізікі В.Капшай. Маючая добрыя шанцы на перамогу ў гэтым турніры пара У.Еўтухоў -- У.Семянчук не змагла, на жаль, прыняць у ім удзел.

Спонсары першынства горада -- навукова-вытворчая фірма "Дзінат", вытворча-камерцыйная фірма "ВВВ Ко.Лтд" і акцыянерна-камерцыйны банк "Сож" уручылі прызы пераможцам і прызёрам турніру.

М.КУЛЬБАКОЎ,
галоўны суддзя першынства.

ГОМЕЛЬСКИ ДЗЯРЖАЎНЫ УНІВЕРСІТЭТ імя Ф.СКАРЫНЫ

аб'яўляе конкурс на замяшчэнне вакантных пасадаў па кафедрах:

- правазнаўства -- ст. выкладчыка /2/;
- педагогікі -- асістэнта;
- беларускай мовы -- ст.выкладчыка;
- рускай літаратуры -- асістэнта;
- англійскай мовы -- выкладчыка /2/, дацэнта;
- нямецкай і французскай моў -- ст.выкладчыка /2/, выкладчыка;
- вышэйшай матэматыкі -- асістэнта;
- матэматычнага аналізу -- дацэнта;
- бухгалтарскага ўліку, кантролю і аналізу гаспадарчай дзейнасці -- ст. выкладчыка;
- рускай мовы для замежных навучэнцаў -- ст. выкладчыка;
- батанікі і фізіялогіі раслін -- асістэнта;
- тэорыі і методыкі фізічнай культуры -- выкладчыка;
- фізвыхавання -- выкладчыка;
- псіхалогіі і давузаўскай падрыхтоўкі -- асістэнта /2/.

Тэрмін падачы заяў -- не пазней 1 месяца з дня апублікавання паведамлення.

Заявы накіроўваць на адрас: 246699 г.Гомель, вул.Савецкая, 104.

РЭКТАРАТ.

Рэктарат, грамадскія арганізацыі універсітэта, дэканат фізічнага факультэта, калектыў кафедры оптыкі выказваюць спачуванне дацэнту **ШОЛАХ** Валянціне Рыгораўне з выпадку напаткаўшага яе гора -- смерці **МАЦІ**.

Аўтары надрукаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць прыведзеных фактаў, цытат, эканамічных даных, асабістых імён, геаграфічных назваў і іншай інфармацыі, а таксама за тое, каб у матэрыялах не ўтрымлівалася даных, якія не падлягаюць адкрытым публікацыям. Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы ў парадку абмеркавання, не раздзяляючы пункту гледжання аўтара.

ЗАСНАВАЛЬНІК -- Гомельскі дзяржаўны універсітэт імя Ф.Скарыны.

Наш адрас: 246699, г. Гомель, вул. Савецкая, 104, пакой 1-18, тэл. 57-43-21.

Рэгістрацыйны № 221

Спонсары газеты -- НВП "Сучасныя тэхналогіі", прафком студэнтаў.

Газета набрана і аверстана на настольна-выдавецкім комплексе ІВЦ ГДУ, аддрукавана на Гомельскай фабрыцы "Палесдрук", г.Гомель, вул.Савецкая, 1.

Рэдактар

Ул.П. БАЛОГА

Аб'ём 1 друк. арк.

Тыраж 1.500 экз.

Заказ 190

Падпісана да друку 31.03.95.